

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Két cikk egy fősztolgabirói kérvényből.

Zombor, 1908. febr. 24.

Dr. Balaton Gyula, az óbecsei járás fősztolgabirója ujabban azon alkalomból, hogy a földmivelésügyi miniszter mint az agrár érdekek kiváló képviselője a belterjes gazdálkodás elterjedését célozva, nemes intencióval a földmivelési tárca terhére nagyobb összeget óhajt fordítani öntözési célokra, kérvénnyel fordult a miniszterhez ezen segély egy részének járása közönsége részére leendő folyósításáért.

A kérvény indokolása két részből áll. Első fele szól azokról a súlyos bajokról, melyek megfelelő agrárpolitika hiányában járása földmivelő népét emészti, másik fele a nagy mértékű vízlecsapolás következtében fellépő aszály elhárításának módjáról, mely egyezik néhai Vadnai Andor volt csongrádi főispán egészséges gondolatával a kerti gazdaságok meghonosításáról.

Az indokolásnak mind a két fele méltó az illetékes tényezők és a gondolkodó emberek teljes figyelmére s magunk részéről is szívesen hozzájárulunk a közzététellel gondolatainak szélesebb körökben való elterjedéséhez.

I. Agrár politikánk hiányának következményei.

Járásom közönsége legnagyobb részben, csaknem 90%-ában, kisbirtokos, földmivelő, napszámos és cseléd, oly foglalkozásu, mely a kézi földmives munkára van leginkább utalva.

Ezen földmives munka azonban, csak az év egy részét veszi igénybe, míg az év többi idejében ezen szorgalmas munkás elem keresetforrás hiányában van s ez idő alatt nemcsak hogy feléli nehéz munkájának hozamát, de sőt nagyszámú családjánál hiányzik az élelem és családjával együtt éheznek.

Ennek sajnos következménye a rohamos léptekkel haladó eladósodás, véghelyeszedés, nyomor és nyomor szülötte: a szaporodó bűntettek, az elégedetlenség a fennálló társadalmi renddel szemben s az ijesztő, szinte népvándorlás jellegű öltött kivándorlás a haza földjéről azon célból, hogy

munkát s így keresetforrást leljen a munkás Amerikában, mert a kenyeret nyújtó munka nem áll rendelkezésére az ősök vérével áztatott haza földjén.

Hiszen csak járásomban több száz darab külhoni utlevél adatott ki — legnagyobb részt Amerikába szóló, — mely szám mindig, mindig csak növekszik, s amely csaknem 1500—2000 egyén kivándorlását jelenti, ha a kivándorlót követő családtagok számát csak egyben állapítjuk meg. Mennyi még az utlevél nélküli kivándorlók száma? — azt még megközelítőleg sem lehet megállapítani.

Hogy ezen elszomorító tények okai legnagyobb részt a munka- és kereset-hiányban keresendők, ezen vitatkozni sem kell. Valamint azon sem, hogy a járásombeli kivándorlók óriási kontingensét, csaknem 90%-át a kisbirtokos, a földmives osztály teszi.

Pedig ezen földmivelő, földbirtokos, különösen a kisbirtokos osztály az, amely az adó egyik legtekintélyesebb kontingensét szállítja be az állampénztárba, ezen elem az, mely a legtöbb katonát állítja a haza védelme érdekében a harcok mezejére, ezen osztály az, mely mindezek dacára tönkre megy, pusztul és legesekelebb mérvben részesül az általa fentartott állam gondoskodásában, mert mint az 1908. évre szóló költségvetési tervezetben látjuk, úgy a kereskedelmi, mint a földmivelési tárca az ipari és kereskedelmi fejlődés előmozdítására vasutak, állami építkezések, vízi művek, törvénykezési paloták s egyéb cimeken milliőkat és milliőkat tervez felhasználni azon összegből, melyet jórészt a földbirtokosok homloka izzadt ki verejtékes munka árán.

Itt látjuk, hogy a mi agrár államunkban nem létezik agrár politika, mert háttérbe szorítja azt a merkantilisták és industrialisták kapzsi erőszakossága.

Legelső sorban tehát oda kell törekednünk, hogy ezen utóbbi, magyar hazánkban létjogosultsággal nem bíró irányok leszorítsanak az állam hajójának parancsnoki hidjáról s legfeljebb

oly mérvben részesüljenek államsegélyben, amely mérvben az állam fentartásához pénz és véradóval hozzájárulnak, mert oda jutottunk már, hogy az állami adók, pótdadók, községi költségek és terhek összegei ma már annyira terhelik az el nem titkolható földet, hogy annak gazdája ezen terhek összegében immár csak haszonbérletre birtokának akként, miként a múlt évi rossz termés is mutatja, hogy ezen haszonbérletre a rosszul sikerült vállalatok közé tartozott.

Ezt tudja, ezt érzi a mi népünk s ezért elégedetlen. Az anarchoszocializmus terjedése ezért indokolt, mert nincs és nem is lehet megalégedve azon állami renddel, mely csak akkor kéri számon polgárát, midőn a katonai sorozó bizottság mércéje alá áll, midőn az adókönyv hátraléki rovatában találkozik nevével, midőn a kihágási ítéletek végrehajtására kerül a sor, de mikor a segélyosztás ideje érkezik, akkor az államfentartó ezen elemnek csak a kenyér száraz héja vetődik oda, míg a merkantil és industrial irányzat boldog emberei elfogyasztják a milliók vajával kent tápláló kenyeret.

Persze ily körülmények között a terhekkel megrakott magyar úgy érzi magát, mint a gyümölcsessel megrakott fa, melyet édes terhétől megfosztanak ugyan, közbe-közbe egyik ágát le is tördelik a buzgó gyümölcszedés közben, anélkül azonban, hogy trágyázására gondoltak volna, minek folytán kimerül s miután gyümölcsöt hozni többé nem képes, mint amely jól végezte kötelességét, kivágatik és tüzre vettetik — jó hogy tüzelő anyagként felhasználható, mert különben ott rothadhatna.

Messze eltérnék azonban tárgyamtól, ha felsorolnám mindazon indokokat, melyek az agrár közönség támogatását teszik szükségessé, hiszen azt hiszem, hogy Nagyméltóságod szintén átérzi a gazdálkodó közönség terheit, viszontagságos helyzetét. Nem is kétkellem, hogy Nagyméltóságodnak hatalmas tehetsége meg fogja találni a radikális segély eszközeit és fel fogja vi-

rágoztatni a tanyák pusztá kertjeit s áldásos működése ismét vig dalt fakaszt a fiú, az unoka ajkairól!

Felvirul ismét a hét szilvafa helye és nem fog onnét elkerülni a család, hol elégedett tekintettel legelteti szemét az apai ház gólyafészkes kéményén.

Andrássy nyilatkozata. Azt olvastam egyes lapokban, hogy a függetlenségi képviselők egy csoportja a belügyi államtitkár fejét követeli. Amennyiben ez így állana, amit kétségbe kell vonnom, azt hiszem, a legnagyobb előzékenységről teszek tanuságot, amikor kijelentem, hogy nemcsak az a fej áll rendelkezésükre, hanem az enyém is. Hadik államtitkár éppen oly kevéssé ragaszkodik állásához, mint én. Nemcsak egy fejet kaphatnak meg, hanem kettőt, de csak egyszerre.

Fölvetette a függetlenségi párti képviselők e csoportja azt a kívánságot is, hogy a belügyminiszteriumba a függetlenségi párt-hoz tartozó államtitkár is neveztesse ki. Oly formában, mint ez a kérdés felvetett, oly indokolás alapján, aminő ott elhangzott, nem vagyok hajlandó ebbe belelenni. Ahol én ülök, ott, csak egyféle politika lehetséges és én, valamint Hadik államtitkár is, a mai helyzetben, ezen egységes politikánkból kifolyóan éppen úgy képviseljük a függetlenségi párt érdekeit, mint a többi pártot; abba a felfogásba tehát bele nem megyek, hogy a függetlenségi pártnak ellenőrző, vagy az ő külön érdekeit képviselő közegre volna szüksége a belügyminiszteriumban.

Más kérdés aztán az, mi az elvi álláspontom a második államtitkári állást illetően. Egyszerűen az, ami csak természetes, hogy nem tekintem ez állás betöltésénél azt, hogy valaki 48-as-e, vagy 67-es, hanem kizárólag azt, vajjon egyéniségénél fogva alkalmas-e ez állásra, valamint arra, hogy munkában segítsen. Hogy ez az álláspontom, mi sem bizonyítja inkább, mint az a körülmény, hogy már régebben a függetlenségi párt több tagjának följánlottam a második államtitkári állást.

Különböztetnünk azokat az urakat, akik így gondolkoznak, legjobb belátásuk szerint és minél gyorsabban eljárni. Én nem fogok akadályokat fölvetni, részemről és részünkről: szabad a pálya.

Bácskai gazdák a miniszterelnöknél. Lovászy Márton orsz. képviselő vezetésével Ada, Mohol, Óbecse és Péterréve községbeli gazdák küldöttsége tisztelgett esütörtökön délelőtt a miniszterelnöknél, akit arra kértek, hogy az előkészítés alatt levő szeszadó törvényben engedje meg a kis üstön való főzést, ami az állattenyésztésnek is érdekében fekszik. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy minden telhető módon segíteni akar a gazdaközönségnek és ebben az irányban is gondja lesz, hogy a gazdák kívánságait teljesítse. Tervbe van véve, hogy csoportosítás útján tegye lehetővé a szesznek jobb kifőzését és kihasználását és ezeknek a gazda csoportoknak állami kedvezményeket is szándékozik biztosítani. A küldöttség nagy megnyugvással fogadta a miniszterelnök válaszát.

A képzőművészeti kiállításról.

A múlt napokban a főispáni termekben nyitotta meg vándorkiállítását, az első megállóhelyen, Zomborban, a budapesti Eggenberger-féle műkereskedés.

Ezen agilis cég jó híreiről számtalan alkalommal értesültünk a fővárosi sajtóból s ezen híreiről itt is csak öregbítették, mert egy igazán magas művészeti színvonalon álló gyűjteménnyel kedveskedett Zombor város műértő közönségének.

A cég inkább a konzervatív művészetnek terjesztését tűzte ki célul s így ezen alkalommal is teljesen kihagyta az ultramodern, szecessziós irányzatokat, melyek ellentétjei lila egükkal, kék tehennel stb. a régi igazi művészetnek.

Elhalt nagyjaink műveiből is hozott egy kisebb gyűjteményt s először ezek ismertetésével foglalkozunk. Az élő jelesek és fiatalok gyűjteménye már jóval nagyobb s összesen 125 darab. Ezeket odébb ismertetjük.

A főteremben külön állványon voltak az elhunyt „klasszikusok”. Itt volt Munkácsy-nak muzeális becsű „Falu hőse” festményének első vázlata, amely után készült a nagy kép, melyet Köln városa váltott magához 80,000 koronáért. Az első gondolatot veti itt vászonra a nagy mester, az őt annyira jellemző széles ecsetvonásokkal. A képen utóbb sokat változtatott, javított, melynek nyomaival e vázlaton is találkoztunk. Ezen kompozíciója igazi magyar tárgyánál fogva is bennünket közelebbre érdekel.

A közelmúltban elhunyt Lotztól is volt néhány kisebb méretű alkotás, mely a nagy mestert különböző korszakaiban mutatja be. Itt volt a „Vágtató csikós”, a 60-as évekből, mely időben a mester kizárólag magyar zsánert festett 10—15 forintért bankóban vagy kézszerítésért, mert ebben az időben ilyen volt a magyar művész honoráriuma. Itt voltak a nyolcvanas évek templomi falakról való vázlatai, továbbá művészetének zenithjén festett vázlataiból egy lány tónusu, finom vonású női akt. Ezek a leheletszerű, melegszínű női aktok voltak a nagy mester utolsó 15—20 esztendejének kedvelt tárgyai, melyek közül a leghatalmasabb, a mely kompozíciója budapesti operaházi fresco.

Egy-egy ceruza-vázlattal volt képviselve a magyar festőművészek uttörője, nesztora, Barabás Miklós, kinek ecsetje, ónja örökölte meg a 50—60-as évek valamennyi politikai és művészeti jelesét. Egy kis nádaszt ábrázoló rajza volt itt a korán elhunyt Mészöly Gézá-nak, Balaton e festő poétájának. Azon keveseink közül való, kit külföldön szintugy ismerik az amatőrök, mint itthon s oly magas árral fizetik akár csak Millet-t vagy Corot, a barbizoni iskola e két jelesét.

Több tátrai és balatoni képekkel vett részt a magyar tájképzés két jeles régi művésze, az aethetikus Kelety Gusztáv és a műcsarnoknak megalapítása óta ügybuzgó műtárosa, Telepy Károly. Nagy kort ért el s ezen idő nagy részét a magyar tájak megörökítésének szentelte. Megfestette Magyarország földrajzát a Kárpátoktól Adriáig, az ő gondos, finom, részletekig pontos ecsetjével.

Még a korán elhunyt Ipolyinak volt itt az utolsó festménye, egy nagyobb méretű csendélet és Biharinak néhány kisebb vázlata, ki utólérhetlen humorral és előszeretettel festette a magyar nép sajátosságait.

Elhalt jelesaink után most áttérünk a jól képviselt előkre. Kezdjük állatfestőink-

kel. Itt volt pompás két birka festményével az utólérhetetlen Pállik, ki ezen zsánerével első a kontinensen. Külföldi amatőrök és műkereskedők hajtották fel árait oly magasra, ahol azok ma állanak. Itthon az arisztokráciának is keresett festője s nem egy díjjal nyert felvért vagy egy kedvenc kutyát örökített meg Pállik ecsetje.

Évek óta dolgozik öfelségének és kíséretének egy nagy lovas csoport képén, amely azonban a kos és birka képek nagy kereslete miatt még soká nem fog tudni befejezni. A Szépművészeti Múzeum részére e télen vette meg a kormány 50000 koronáért egy legnagyobb méretű kos csoportot ábrázoló festményét.

A sivatag királyának, a magyar pusztá urának is itt volt jellegzetes festője, a fiatalabb Vastagh Géza. Egy nagy, hatalmas oroszánfejet küldött s afrikai tanulmányutjából egy beduin fejet. Londoni múrusa ugyszólván minden festményét lefoglalja s azért csak kevés marad itthon. Hatalmas bika festményeit az alföldi városok váltották magukhoz, míg a nagyközönség inkább az oroszán, tigris, kacsa és más baromfi tárgyú képeivel látja el magát. Az utóbbiból került egy a müncheni pinakothekába is, mint harmadik magyar festmény.

A zsáner festők közül igen szépen volt képviselve Baditz Ottó néhány csinos leányfejjel, színpompás kidolgozásban. Deák-Ébner is küldött ugyanacsak ily tárgyú festményeket, melyek inkább a miniature felé hajolnak. Egykor ezen művészeink festményeit is nagy áron fogják magukhoz váltani az amatőrök.

Gergely egy pompás kis leányaktot küldött, amint egy kis angora macskával játszik, ugyanacsak tőle láttunk még néhány friss színű olasz tájképecskét is. Margittai is itt volt 3 vásznával s ezek tárgyait is mint mindig, az édes szerelem világából veszi. A bakfis-, diák- s huszárszerelem számtalan vásznan van megörökítve s egy legutóbb öfelségét is mosolyra derítette. Majd elkalandozik a finom francia abbéig is, kikkel a szép rococo francia asszonyok oly szívesen vétkeztek, mert hisz azonnal megkapták a penitenciát is.

Patakyt messziről megismerjük nagy vásznairól, amelyekről elmaradhatlan a magyar ló, paraszt és kuruc. Ezen népszerű alakok dominálják kapós képeit.

Ki ne ismerne rá azonnal Peskére, látva a vásott paraszt gyereket, amelynek humoros témáiban kifogyhatatlan Peske. Három tetszetős képet is küldött.

Az A B C sorrendjében végére hagyjuk az öreg Vastagh Györgyöt, ki már a 70-es bécsi világiállításán nyert babért a cigányéletből vett zsánerével. Igen jó az itt lévő „Sok a jóból” című képe is, midőn a paraszt gazdának megmutatják, hogy ikreket hozott néki a gólya s ez a bő áldás felett való megrökönyödésében a feje bubját vakarja.

Egész sorozattal jött Spányi Béla, a mocsarak, lápok, gólyák poétája. Azt hinnők, hogy ezen tárgyakból már nem is mondhat újat, pedig ez a kis kollekció is tanuság rá, hogy mindig van új mondanivalója. A mocsarak világának egész misztikus búbája, rajongó természetimádás, meleg vonzódás a színekhez, mind szignaturája Spányi képeinek, amelyekről egy nagy darab Magyarország mosolyog le ránk. Egyforma és mégis más mindenik képén, a csillámló hancsu nyírfa, a lankás dunamenti vidék, az ezüstös hajnal, az aranyosan véres alkony. Mennyi poézis mindezeneken!... És méla borongás a

messze mocsáron, a tóparti nádasban, a zizegő sáserdőben s amelyik képen nincs se állat se ember, az se néptelen: rajta az élet, a véges emberi életnél több — a természet élete. Becsüljük meg benne azt a magyar művészt, aki majdnem egyedül halad azon a csapáson, amelyet tájképfestésünk Petőfije, Mészöly taposott művészi képírásunk bozótjában.

Amit Spányiról elmondottunk, ahhoz legközelebb állanak Tölgyesy Artur és Edvi Illés Aladár. Mig az előbbi a Balaton kifogyhatatlan színváltozásait, árnyalatait rögzíti meg vásznon, addig ez utóbbi a természet haldoklását, tavasz ébredését festi mindig igaz bravurral. Nagy sorozat képet hozott haza Rodostóból, melyet összességében a kormány vett meg. Itt voltak a fiatalok közül mint a fentiek tanítványai Erdőssy, Kacz, Major, Nagy, Ditrich tetszetős tájképekkel s nagyon méltányos árakkal. A miniature festők közül itt volt, a mindnyájunknak kedves emlékében élő Velence festője, Hány, kinek a Márkus-téren, ha fest, azon nedvesen kapdossák el a kis deszkáit a külföldi amatőrök. Pálya Celestin a piac világot festi hajszál finoman. Népszerű tárgyai, a színes népviseletekben pompázó menyecskék, piaci alku, tere-fere s az édes pletyka. Nagyobb a bankó, amit képeiért kap, mint maga a festmény. Három talentumos következője volt képviselve hasonló tárgyú képekkel, öcsese Károly, Rosenmayer és Romek.

Női aktokat láttunk Édertől, ki mint Benczur tanítványa, előszeretettel kezeli az életerős, duzzadó színeket. Innocent egy szép Madonna képet küldött, Balló pedig egy csendéletet. Az óriási arckép megrendelés miatt, amelylyel mindketten el vannak halmozva, nem igen érnek rá eladásra is festeni.

Kriesch egy torockói parasztnyenyecskét küldött, Zempléni egy erős plenaire kertet, mindketten kollektív kiállításukra gyűjtven erejükkel. Tull és Tury kedvenc hollandi, illetőleg dalmát parti tárgyú képekből küldtek. Mendlik Oszkár, Hollandiában megtelepedett festőnk egy hatalmas tengeri képet küldött. Nem igen sok képe kerül hozzánk, mert a hollandiai nagy idegenforgalom magával seprti képeit, csengő aranyokkal váltják magukhoz az amerikaiak. Egyaránt nagy mester úgy a nyugodt, fenséges tenger festésében, mint az ordító, tajtékzó hullámok sziklatörésében, hol még a sirály is félve röpülne.

Ha felemlítjük még ifj. Vastagh György szobrásznak kis plasztikai munkáit, melyek nagyon sikerültek s szerfölött olcsók, befejeztük szemlénket ezen sikerült kiállítás felett, amely méltán tarthatott igényt a támogatásra.

H i r e k .

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Stieber Richárd pestvidéki kir. törvényszéki díjnokot a kulai járásbíróvához irnokká nevezte ki.

Latinovits Pál ünneplése. Katymáron folyó hó 20-án tartotta a régi takarékpénztár évi közgyűlését, amelyre váratlanul Latinovits Pál nyug. főispán is megjelent. Latinovits megjelenése a közgyűlést ünneppé varázsolta át: amennyiben úgy a közgyűlésen, mint Till Imre igazgató által adott fényes ebédnél folytonos ünnepeletésnek volt tárgya ugyanarra, hogy a régi dícsőségről álmodozó kastély is, hol Pali bölcsője ringott, mosolyogni látszott a lelkes tüntetésen, — és a

kastélyt őrző nagy fák, melyek alatt Pali gyermekjátékait játszotta el, helyeslőleg intettek magas koronáikkal...! Mintha azt sutogták volna, hogy az igazi népszerűséget nem lehet akármilyen politikával is véka alá dugni... (Beküldetett).

A Napközi Otthon tombolaestélye. Egy pár év alatt alakult meg a jótékonyág jegyében a zombori Napközi Otthon. Magaszos hivatását a zajtalan jótékonyágot azóta folytonosan gyakorolja. Zajtalan működésének legerősebb bizonyítéka, hogy városunk lakosainak $\frac{2}{10}$ része nem is tud létezéséről. Tapasztaltuk ezt akkor, mikor az első hirt közöltük a megtartandó tombolaestélyről. Nem egy intelligens ember, aki — talán adományval akart a jótékonyág oltárán áldozni, intézett hozzánk kérdést, hogy az egyesület hol székel? Kik a vezetői? Az egyesület tagjai és vezetősége fáradhatatlan buzgalommal, nemes vetélkedéssel végzik önként vállalt teendőiket, nem várva érte köszönetet, elismerést. De kell-e vajjon nagyobb elismerés, mint a szegény gyermekek meglepődését mosolygó piros arcockája, amint az ételt nyújtó kezét hálás tekintettel csókolja. Ezt az elismerést nem adhatja meg a tömeg hangos tapsa és magasztaló dicsérete. Akik ezen egyesületnek az oltárán áldoznak, nyugodt lélekkel elmondhatják, hogy emberi hivatásukat méltóan töltik be. A **Napközi Otthon** tombolaestélyét folyó hó 22-én tartotta meg a magyar olvasókör összes helyiségeiben. A közönség csak lassan-lassan szállingózott, úgy hogy 9 óra körül még majdnem üres volt a terem, 10 óra felé azonban már szűknek bizonyult a helyiség. Az érkező vendégeket dr. **Alföldy Gedeonné** és **Bertolino Sándorné** elnökök szeretetteljes kedvességgel fogadták. Az előmunkálatok fáradságos munkájában a két elnöknek nagy segítségére volt dr. Németh Arthur titkár lelkes közreműködése. A mulatság a kora reggeli órákban ért véget. Az adományok jegyzékét és a megjelent szépek névsorát tér szűke miatt jövő számunkban hozzuk.

Hosszabbodnak a napok. Most már nagyon is észrevehető, hogy közeledünk a tavasz felé. A napok szemmel láthatólag hosszabbodnak: korábban van virradat és este hat óra tájban még elég világos van. Az időjárás is eléggé megnyílt, bár ebben nem bizakodhatunk, mert már néhány év óta nagyon szeszélyesen változik a hideg és meleg. Egy pillanatra sem reménykedünk, hogy a télnek már vége van, mert azonnal jön a cáfolat, mint az már eddig is nem egyszer megtörtént.

Dalestély. A zombori iparos dalárda a közönségnek engedve farsangi dalestélyét folyó hó március hó 1-én (vasárnap) a városi színházban megismétli a következő műsorral: 1. A feministák. (Férfikar.) Személyek: Jógászkisasszonyok: Butkovits Antal, Makra Nándor, Muits Sándor. Anyósok: Krieg Károly, Haász Lipót, Bozsánszki József. Szobalány — Hrabovszki István. — 2. A gépirókisasszonyok. (Két tenor hangra.) Előadják: Hrabovszki István és Butkovits Antal. 3. Ciankáli gyógyszerész. Személyek: Ciankáli — Krieg Károly, Cernási — Schwerer József. Hájasi — Bozsánszki József. 4. A diófa románca s egyéb tréfás dalok. Előadja Gruda Pál. 5. A turisták. (Két tenor hangra.) Előadják: Hrabovszki István és Varga Kálmán. 6. Eduárd és Kunigunda. (Borzalmas opera.) Személyek: Snuggi várur — Ispánovits Mihály. Kunigunda leánya — Hrabovszki István. Eduárd lovag, Kunigunda szerelmese — Schwerer József. Hadubrand lovag, Eduárd vetélytársa — Gruda Pál. Orvos — Nagy Lajos. Mentők: Haász Lipót, Patarica Lajos, Raab János, Basits József. Történik a közép-korban Snuggi várának parkjában. — Műsor után tánemulatság az Elefánt-szálló összes helyiségeiben. Belépődíj személyenként 2 kor., proscenium páholy 9 kor., páholy 8 kor. Karzati jegyek nem adatnak ki.

Mulatság. A kulai dalárda 1908. március 2-án (hushagyó hétfőn) saját pénztára javára a polgári olvasóegylet (Elefánt-szálló) helyiségeiben álarcos, jelmezes, bohókás farsangi estélyt rendez.

Halálozás. A zombori pénzügyigazgatóságnak gyásza van. Egyik szorgalmas és derék tisztviselője: **Jánossy Károly** pénzügyi segédtitkár életének 53-ik, szolgálatának 28-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 25-ikén délután 4 órakor lesz az elhunyt Juhász-utcai házából, melyen a pénzügyigazgatóság, a mellé rendelt számvevőség testületileg részt vesz és koszorút helyez a koporsóra.

A katolikus írók és ujságírók Országos Pázmány Egyesülete folyó hó 20-án tartotta tizedik évi rendes közgyűlését a Szent István Társulat palotájának nagytermében Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök és egyesületi elnök elnöklése alatt nagy számú tagok jelenlétében. Minthogy ennek az országos egyesületnek Bácskában és a velünk szomszédos vármegyékben is több tagja van, mi is emlékezünk róla, amennyiben közelebről illet minket a közgyűlés lefolyása. A választmányba beválasztva lettek Zundl Péter kalocsai kanonok, Maison Jeromos lapszerkesztő és Vértesi Károly Zomborból. Este a Katolikus Kör palotájában Pázmány lakoma volt, mely évenként megtartatik Pázmány Péter emlékezetére. Ezen alkalommal az ünnepi beszédet dr. Kiss János egyetemi tanár és pápai prelátus mondta. Utána Prohászka püspök éltette az alkalmi szónokot, ezután Vértesi Károly szólalt fel s köztetszében részesült, több helyen megjelenezett beszédében a bácskai kulturviszonyokról s a Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság működéséről mondott el érdekes dolgokat. A sok szép szónoklatot dr. Kanyurszky György egyetemi tanár s jeles földünk felköszöntője zárta be.

Március 15-ike Zomborban. A március 15-iki szabadság ünnepet rendező állandó bizottság Vértesi Károly elnöklése alatt közel két ülést is tartott egymásután, melyen megállapították az ünnepély sorrendjét s erre nézve az intézkedéseket is megtették. A bizottság felkérte Vértesi Károly elnököt, hogy a városház termének erre az alkalomra átengedését illetékes helyen eszközölje ki s a két zombori dalárdát az ünnepélyen való részvételre kérje fel. Március 15-én délután 4 órakor kezdődik az ünnepély, amelyet kedvező idő esetén a Szent György-téren tartanak meg. Ebben az esetben a városház erkélyéről mondatnak a beszédek. Az elnöki megnyitó beszéd után dr. Novák Elemér tartja az ünnepi beszédet, dr. Herrmann Antal szaval. Este a zombori kaszinó-egyesület helyiségeiben társas vacsora lesz, utána tánc. Vacsora alatt az alkalmi beszéd megtartására Vértesi Károly elnököt kérte fel a bizottság.

Kiállítás. Szegeden március 25—29-ig báró Gerliczy Ferenc és dr. Kelemen Béláné védnöksége alatt az „Országos Baromfi-tenyésztési Szövetség” baromfi-, galamb- és házinyul kiállítást rendez. A helyi érdekltség Fernbach Károly főispánt a kiállítás díszelnökévé választotta meg.

Megsemmisít meggyebizottsági választások. A vármegye állandó igazoló választmánya szabálytalanságok miatt megsemmisítette a feketehegyi választást, ahol Kozma Dezső jegyzőt választották meg. Megsemmisítette a pirosi választást is Beer Vilmos felebbezése alapján, mert a megválasztott dr. Jovánovits József zombori ügyvédnek nem volt szenvedő választói joga.

Minden percre két korona. Széchenyi László gróf Wanderbilt Gladysz-szal egyikét kötötte azoknak a házasságoknak, amiket jó parthie néven ismer a világ. A nemes gróf menyasszonyával öt millió dollár hozományt kapott, melynek azonban csak kamatait költetheti el. Az öt millió dollár megfelel 25 millió koronának. Ez 4 százalék mellett kerek 1 millió korona. Derék honfitársunk tehát naponta 2861 koronát, percenkint pedig 2 koronát költethet el, míg ő és összes ivadékai e föld hátán lesznek.

Táncestély. Az óbecsei ifjuság 1908. február hó 29-én a nagyvendéglő összes termében jótékonycélu, zártkörű táncestélyt rendez.

Műkedvelői előadás. A zombori katolikus legényegyesület házalapja javára 1908. évi március hó 1-én (farsang első napján) az új székház összes helyiségeiben műkedvelői előadással egybekötött farsangi táncmulatságot rendez a következő műsorral: I. Farsangi induló. Éneklé az egyesület férfikara Krizsák Ádám vezetése mellett. II. A természet szabó szemüvegen át. Bemutatja Scheib Károly. III. Ripacs ur keservei. Trefás magánjelenet. Előadja Dvornák Miklós. IV. Műkedvelők Dunapentelén. Zenés-énekes bohóság. Irták Falk R. és Heidelberg A. Előadja Kovalovszky István, zongorán kíséri Mihajlovits Ivánka. V. Kaszinóból Péresfalván. Irtá Balla Miklós. Előadja Kaich Erzsike. VI. Etude Mazurka Op. 19. A. Talex. Zongorán előadja özv. Valetth Jánosné. Ouverture. Poete et Paysan. Arang C. T. Brunner. Zongorán előadják özv. Valetth Jánosné és Mihajlovits Ivánka. VII. Búvész ur és barátja. Farsangi jelenet. Előadják Walient Sándor és Kovalovszky István. VIII. Nem jut eszébe... Bohózat egy felvonásban. Magyarosította Hegedüs Jenő. Személyek: Ragaes Adam könyvkötő — Dvornák Miklós. Sára a felesége — Hock Jánosné. Zsófia leányuk — Knípl Teruska. Misi inas — Ticza Teofil. Csendes Károly tanító — Walient Sándor. Történik Ragaes lakásán. Rendező: Dvornák Miklós. Beleptidj személyenként 1 korona 60 fillér, családjegy 4 korona. Az előadás kezdete este 8 órakor.

Meteor márciusról. Meteor a március hónapról a következő időjósást közli: Március fölötté változatos időjárást hoz számunkra, mely sem a gazdáknak, sem reánk nem lesz kellemes és előnyös. Első napjaiban március hava esapadékos időt ígér, melyet a harmadiki esomópont hideg, majd a 6-iki enyhébb jellege tesz változatosá. Allandóbb időköz csupán a 9-iki esomópont után következik, amelynek azonban a 13-iki kölesönös hidegebb jellegét, amely alkalommal Jupiter kerül együtt állásba holdunkkal, amidőn ez utóbbi is fűdi azt. Ezen hideg-jellegű esomópontot ismét egy kis allandóbb jellegű időköz követi, amelyet a 19—29-iki esomópontok zavarnak meg újra változatos hőmérsékletű időjárásukkal, míg a hónapnak utolsó negyede esapadékos jelleggel telik majd le a bolygók részéről.

Kaszinó-estély Bácsban. Folyó hó 18-án, kedden, a bácsi Kaszinó összes termeiben kitünően sikerült estély zajlott le, amely az igazi bácskai jókedvnek és kedélyességnek képe volt. Bács és környéke legszebb asszonyai és leányai varázsolták tündérkerttől a termeket, melyek már este 9-kor zsufoltság megteltek. A fiatalság fáradhatlan buzgalommal és odaadással mulattatta a hölgyeket. Hogy az estély mily fényesen sikerült, az bizonyítja legjobban, hogy annak csak a déli harangzó vetett véget. A gyönyörű est méltó befejezése volt a déli távozás, amidőn egy ur hintójába hátra két lovat, míg előre egyet fogatott be és nagy jó kedvvel a zene vidám hangjai és a mulató fiatalság lelkes éljenzése között hajtattott körül a táncteremben és úgy tért haza nyugalomra. Jelenvoltak: A s s z o n y o k: Berzenkovics Péterné (Bácsujfalu), Blum Henrikné, Blum Mihályné, gróf Bombelles Alajosné (Vajszka), Eichinger Adámné, Gebauer Emilné, dr. Hannig Györgyné, Horu Jánosné (Palona), Joha Istvánné (Bácsujfalu), Kobeties Józsefné, Krausz Miksáné, Kukula Antalné, Medve Jánosné, Nagy Károlyné, Pennavin Alajosné, ifj. Resch Józsefné, Richter Ferenéné, Stalter Sándorné, Weisz Adolfné stb. L e á n y o k: Berzenkovics Irénke, gróf Bombelles Etuska, Juhász Mariska, Germavin Irmuska, Resch Laura, Stalter Aranka, Stumpf Irénke, Weisz Jolánka stb., stb.

Slaviansky Dimitri Agreneff

40 tagból álló világhírű orosz daltársulatának hangversenye Zomborban, a városi színházban 1908. március 4-ikén lesz. A magyar páholyberlők joga február 28-ig tartatik fenn, február 28-tól pedig március 2-ig a szerb páholyberlők jogai érvényesíthetők. Jegyek Schön Adolf könyvkereskedésében előre váltathatók.

Halálozás. Turopolyai Jusits Lajos nyug. kir. járásbíró tevékeny életének 65-ik évében f. évi február hó 20-án d. u. fel 4 órakor hosszas szenvedés után Hódságon jobblétre szenderült. Temetése a község és tisztelői nagy részvétele mellett f. hó 22-én délután volt.

Cabaret. A bezdáni olvasóköri dalárda március hó 2-án táncvigalommal egybekötött cabaret előadást rendez a következő műsorral: 1. „Kuruc nóták.” Lányi Ernőtől. Férfikar. 2. „Varázskeringő.” (Csak párosan szép az élet.) Strausz O.-tól „A maturáns kisasszony.” Dal. Hetényi Alberttől. Éneklé: Lazarovits Mariska k. a., zongorán kíséri: Jámbor Béla. 3. „Bíroság előtt.” Trefás jelenetek. Csajági Bernáttól. Személyek: A tárgyaló bíró — Kuzmán Miklós. A védő — Bogyo Sándor. A csavargó — Bálists Ignác. A tanu — Schneller Ernő. I-ső Kohn Mór — Straub Lajos. II-ik Kohn Mór — Straub Sándor. Rendőr — Frank Pál. „Vigan cimborá.” Férfikar. „A csodagyermek.” Trefás jelenet. Csajági Bernáttól. Előadják Oberreiter Ernő és Schneller Ernő. „A léha nótája.” Dal. Zerkovitz Bélától. Sipos Ferkó zenekara kísérete mellett éneklé: Jámbor Béla.

Hymen. Özv. Pencz Lászlóné leányát Jankát Szépligetéről eljegyezte Kovács Gyula pü. biztos Fiuméből. — Markovits István cigányprimás eljegyezte Vadas Ferkó zenekartulajdonos és tárogatós leányát Katinkát.

Dsiu-Dsiu világhírű mester megérkezett s a zombori rendőrséget részben önvédelmi, részben támadó fogásokra tanítja. Sumakoff mester privát oktatásokat is elvállal. Jelentkezni lehet naponta a déli órákban a Vadászkiút 17-es száma szobájában.

Robbanás az apatini acetylen telepen.

Apatinnak ismét megvan a maga szenzációja. Szombaton délelőtt fel 10 órakor Csirszka János apatini vendéglős acetylen telepen robbanás történt, mely valóságos pánikot idézett elő a nagyközség egész lakosságában. Csirszka a telepen valami javításon munkálkodott, miközben az acetylen fejlesztő készülék eddig ismeretlen okból felrobbant. Az ágyuszónál is hatalmasabb detonáció az egész község építményeit megrezkettette. Néhány perc alatt talpon volt az egész lakosság és mindenki a telep felé tödült. A robbanás szerencsére tetemesebb károkat nem okozott, mert a tüzet, melyet a kigyulladt gép okozott, hamarosan eloltották. Csirszka az arcán szenvedett súlyos, de nem veszélyes sérüléseket. A haja és szakála azonban teljesen lepörkölődött.

A temeskubini gyilkosok. Lapunk egyik mult számában közöltük azt az állatias módon elkövetett gyilkosságot, amelyet Temeskubiban kubikos-munkát kereső óbecseiek követtek el. Nagy Hegyesi Antal, Danesó József, Rác György és János valami csekélység miatt összeszólalkoztak és a kezükben lévő ásóval megrohanták Nagy Hegyesi Antalt és ennek sógorát Berkity Jánost. Berkityet annyira össze-vissza verték, hogy a szerencsétlen ember ájultan rogyott a földre, mire a többiek abban a hiszemben voltak, hogy áldozatukkal már végeztek, ekkor Nagy Hegyesire rohantak s azt ásóval agyonverték, a fejét széthasították, sőt még a tehetetlen hullát Rác György össze is taposta. Most a két kiskoru gyermekkel akartak végezni, az ásót utána is dobták, de azok elutottak és csakis ennek köszönhetik, hogy őket is agyon nem ütötte az emberből kivetkőzött vad csorda. — A fehértemplomi esküdtbírótság a mult héten ítélkezett a gyilkosok felett. Rác Györgyöt 3 évi, Danesó Józsefet és Rác Jánost 2—2 évi fegyházra ítélte. — Bizony egy kis kötél nem ártott volna nekik.

A Mars és Saturnus közeledése.

A csillagos égbolton egy idő óta észrevehető, hogy két bolygó folyton közeledik egymáshoz. Ezek a Saturnus és a Mars. Saturnus látszólag mozdulatlanul állott a Pogazus-csillagzat alatt s jobbról egyre közeledett a vörös fényéről könnyű szemmel megismerhető Mars. A két bolygó szemközti állása Szilveszter estén szabad szemnek is nyújtotta a bolygó konjunktio ritka látványát.

Délután 4 órakor egymástól való távolságuk 1.50' fok. Éjfél tájban, amikor az esztendő utolsó percei voltak, a két bolygó lassan elvált egymástól. A felső, a Mars, lassan balra tolódott el. Amikor évszázadokkal ez előtt a csillagászati babona még virágjában volt, ennek a két csillagnak, a gyász és harc bolygóinak konjunktioját mindig baljós-latunak tartották volna, s ma már legfőlebb ebben a közönség szórakoztatására szánt rovatban foglalkoznak vele. Vannak az égboltnak most egyéb érdekességei is. Jupiter már hetek óta korábban látható Keleten és fényével eltereli a figyelmet az Artonról s az ezt követő csillagkoszorúról. Közélemben látható a Vénusz csillag is, jó idő óta most először, Vénusz jobbról jön nagy gyorsasággal s ez is konjunktio hely felé tart. Minden este átlag egy perccel később tűnik el az égboltról s egyre jobban közeledik a Saturnushoz, amely viszont esténként átlag 3—4 perccel korábban merül alá a világűr régióiban. Mindkét bolygó, a Vénusz és a Jupiter a Mars és Saturnus konjunktio helye felé közeledik.

Letartóztatott pénzhamisító banda.

Zsablyán a Bodor-fele téglagyár munkásai egy faluszéli kocsimában idogáltak, amikor is a fizetés alkalmával észrevette a kocsimáros, hogy 2 hamis 20 koronással akarták számláikat kiegyenlíteni. A kocsimáros erről rögtön jelentést tett, mire az ottani csendőrség széleskörű nyomozást indított, amelynek szálai Óbecsére vezettek. Meg is találták a bankóprést Verbai Antal volt vasuti munkásnál, aki — bár foglalkozásánélküli egyén — mégis feltűnő nagy labon élt, 4 szobás lakást bérelt, akinek állítása szerint a bankóprést csak pár nap előtt hozták el hozzá Nagy Antal ácsától, mire a csendőrség őt is letartóztatta. A bankóprést — finom litográf gépet — Berlinből hozatták és a hamis 20 koronásokat Mayer Ferenc zsablyai rovott multu fiatalember készítette. A hamis 20 koronások, bár elég sikerültek, de figyelemmel nézve, azonnal felismerhető, hogy nem valódi már durva fogásáról is. Zsablyán eddig 2 darabot hoztak forgalomba, 14 darab még nem került elő. Verbainál a csendőrök 14 darabot találtak.

Gyilkosság tamburaszó mellett.

Bajáról írják: Klaskovic Aca szerb borbély vigan volt az egyik kocsimában. Este, a vig mulatozás után tamburasóktól kíserve, haza felé indult Szólt a tambura végig az utcán, mikor az utca egyik sarkán régi ellenségével, Pein Lázárral találkozott. Feltámadt a düh Klaskovicban, szidalmazni kezdte Peint minden ok nélkül, amit ez szintén szidalmakkal viszonzott. A szidalmaktól megvadult a részeg ember, elővette biciskáját s azt kétszer Pein testébe mártotta. Mindkét szurás halálos volt s a szerencsétlen Pein még a helyszínen meghalt. A rendőrség a szurkáló borbélyt letartóztatta.

A sörkivonat.

Egy pápaszemes német tudós valamely sörkivonatot talált föl s azt igen kitünőnek hirdetővén, elárassította vele egész Magyarországot. Kitünt azonban, hogy a német tudós sörkivonata nem annyira jó, mint inkább ártalmas, miért is a belügyi, kereskedelemügyi és a földmívelésügyi kormány együttes rendeletben hívja föl az ország minden hatóságát, hogy az ártalmas sörkivonatot árusítását akadályozza meg s azt tiltsa ki az országból.

Vizsgálat egy ujság ellen.

Cservenkán megjelenő német ujság üzelmeire végre a királyi ügyészség is figyelmes lett s hivatalból vizsgálatot rendelt el annak szerkesztője ellen a magyarság elleni piszkolódások miatt.

Országos zarándoklat Lourdesbe.

Március hó 16-án mélt. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége, Giesswein Sándor apátkanonok lelki vezetése alatt külön vonaton országos jellegű zarándoklat indul Velence, Milanó, Genua, Marseille érintésével Lourdesbe. Részletes felvilágosításokkal szolgálnak a Magyar Utazási Vállalat R. T. menetjegyirodái Budapest, Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

Csöd. A szabadkai kir. törvényszék Császár József magyarkanizsai bejegyzett vas-kereskedő ellen a csődöt elrendelte. Tömeggondnokul dr. Solti Imre magyarkanizsai, helyettesévé dr. Vas Antal szabadkai ügyvédek neveztettek ki.

Rendőr, aki lop. Csunya eset foglalkoztatja Ujszivác községét. Jung Jakab községi rendőr rendszeresen üzte lopásait a község padlásán levő zab és árpából. Alkuleszal járt a padlásra és zsák számba hordta onnét a községi kanok és bikák takarmányát, míg rendőrtársai rajta nem kapták. Felháborító dolgok derültek ki akkor erről a tolvajról. Nemcsak takarmányt lopott, hanem a község udvarán álló fából és deszkából is eltulajdonított egyet-mást. Most bevallotta töredelmesen bűnét s ekkor kiderült, hogy rendőrtársainak már régebb idő óta tudomásuk volt a lopásról s több ízben rajta is csípték a rendnek éber örét. A felettes hatóság ennek folytán elmozdította állásából mind a három rendőrt és a rendőrzetöt. Ujszivác közbiztonságát most 1 kerényi, 1 bácsgyulafalvai és 1 ósziváci rendőr látja el.

Madách-esték.

Tanulmány — a közönségről.

Írta: **LÉVAY GYULA.**

(Vége.)

Katholikus, magyar, nyomdász! És mégis engem kérdez! Ez valóban azt hiheti, hogy én e fölött már gondolkodtam.

Azt válaszoltam neki s azt válaszolnám az akadémiának is, ha megkérdezné — bizonyos vagyok abban, hogy nem fogja tenni! — Kiss Józsefet.

Katholikus volt, magyar volt és nyomdász volt! . . . S mégis szó nélkül belenyugodott a kijelentésembe!

Erre a tekintélyre én Madáchcsal tettem szert e derék ember előtt.

Ime, milyen másképpen hatott Madách a sajtó egyik szócsövére és mi másképpen az igazságot kereső egyszerű betűszedőre!

A második: franciskánus barát! (Mert máshol eljöttek a reverendás intelligenciák is Madáchot hallgatni.)

Ez a barát is ott volt mindenik előadásomon, számos pap társaságában. A konstantinápolyi szinben a traktátust áruló barátot is megszólaltatja Lucifer, hogy Ádámot (Tankred) eltántorítsa a kereszt mellől.

Mikor ezt az alakot beállítottam, mindenki a jó atyára nézett, aki láthatólag belepírosodott és lesütötte jóságos tekintetét.

Előadás után a gratulálók között volt s azt mondta végtelen nyugodt egyszerűséggel: Olyan kár, hogy nem voltak többen!

És én kezet csókoltam neki, mert tudom, hogy szent Ferenc és Benedek atya gyermekei vetették meg a magyar kultúra alapját és a hazafias szellemnek ébresztői, fentartói voltak mindenkor.

A harmadik: gimnáziumi tanár!

Azt a bizonyos szócsövet komolyan vette és önkényesen kiállott az eszme hordozójának védelmére. Hozzá: nem is volt az előadásomon. De egy szabadgondolkodó uri embertől értesült, hogy ez a kirohangatás csak okvetetlenkedés, mert ő még ilyen művészi kivételben soha sem hallotta Madáchot s pedig a Nemzeti Színháztól lefelé igen sok helyen meghallgatta. A tanár katolikus volt, a jezsuiták növendéke, a szabadgondolkodó pedig nem mindenben értett egyet sem Madáchcsal, sem velem és mégis a becsületes erkölcsi állásfoglalás híve volt mind a kettő a közjó érdekében.

Vannak fejlett emberek, akik a jót pártállásuk ellenére is fölösmérik és még

fejlettebbek, akik mellé is állnak, ha pókháló vékony is a téli kabátja.

Hát nem lelket emelő élvezet ezt tapasztalni, ha az ember tanulmányozza a közlelkületet, Madáchot használván a szellem mércéjeül?

A zombori lyceumi előadás pedig valóságos aranyvetés, melyből csupa ragyogó gondolatszemet lehet kicsépelni.

Egy teli nagyterem!

A lyceum elnöke beáll asszisztensnek egy „kopott alak” szabad előadása mellé és még a saját jól megérdemelt tapshonoráriumát is átutalja a „művész urnak.” Persze, egészen kétségtelen, annak a művész urnak, aki Madáchot úgy recitálja elejétől végig, mint a miatyánkot és vele le is köti hallgatósága érdeklődését.

Azután jön a főispán, az igazi szellemi arisztokraták polgáriasságával és megköszöni a műélvezetet. És egy másik előkelőség, egy igazi magyar ur (mert a magyar sohasem volt tudákos népség) odajön és azt mondja: sokat foglalkoztam Madáchcsal, most értettem meg és ezután még több időt szánok rá!

S elem áll egy iparos, aki színeken keresztül citálgat Madách művéből.

És a színházban!

Igen, ez is olyan hely, ahonnan csupa érdekes és lelket emelő tapasztalat, éles megfigyelés szülte tapasztalat kívánczik tollam alá.

A szőke fejű gimnázista vagy tizenöt társával, nyitva tartja a könyvet és vigyáz rám, hogy: nem-e svindliz ez a könyvnelkül leckét mondó Mathuzsálem-diák? És eljött volna bizonyára az ötödik estén is.

A Madách-bajszu ur!

Az előadás előtt otthon elolvasta a műsor számait. Le nem vettem róla a szememet a két előadásom, a tekintete mindig az arcomon függött.

Aztán a Rezsó!

Először egyedül jött. Második este elhozta a barátját. Harmadik este már az édes atyját is mozgósította és olyan komoly lett az arca, mikor azt hallotta, hogy nem lesz több előadás.

A filiszter! A lyceumban két estén híven megjelen pontos időben. A harmadik este vadonatúj Madách-példányt hoz magával, odanyújtja a Rezsónak s mikor hallja, hogy nem lesz előadás, azt mondja: hát akkor minek bolondítják ide az embert!

Nem örült neki egy csöppet sem, hanem igazán, tiszta szívből boszankodott.

Én meg dicsekszem most a boszúságával!

A csöppesség! Első osztályos gimnázista!

A második estén rengeteg anyagot dolgozott fel az agyam s szerettem volna kijelentgetés nélkül a Pán halálát mellőzni, egyszerűen a műsor utolsó számára ugrottam. Már két teljes óráig szavalgattam. Lemege a függöny. Kinézek a függönyre: hárman-négyen összenéznek és az egyik azt mondja: vége az előadásnak, ez az utolsó szám.

A csöppesség egyszerre belevág: nem! Még egy van! A Pán halála! Hiszen tudom!

A gyerek győzött és én soha nagyobb kedvvel nem szavaltam, mint akkor Pán halálát, amelynek elsikkasztásában két órai szaválás után is megakadályozott a jövőnek egyik kiváló műbarátja.

És a „Gyerünk vissza” ur!

A harmadik előadás napi költségével erősen birkóztam, mert, ha Madáchot és

Goethet s még néhány klasszikust képes vagyok is éhen-szomjan interpretálni a hasznos közműveltség érdekében és hogy tanulmányaimat kiterjeszthessem minden fontos szempontra: de tőkepenzes nem vagyok! Oh, ha még az is volnék, követném Konkoly Thege Miklóst, aki a csillagos égért beleverte minden vagyonát egy mintaszere csillagászati obszervatóriumba és boldog volt, hogy nélkülözhetett a tudományért: a csillagos ég okos rejtelmeiért.

Én színházba ölném a vagyonomat az égi jegyű művészetért.

De nekem nincs egyebem, mint a költő-cím és éppen ennél fogva az a bizonyos pókháló télikabátom. Hát arra gondoltam, hogy egész napi fűtés helyett majd csak estefelé kezdek fűtetni. S akkor talán telik öt estére.

Mikor aztán este fölmentem, igazán hideg volt a színház és lelkiismeretem tiltakozott az ellen, hogy hű Madách-tisztelőimet kitegyem valami influenza-félének s azért inkább megmentettem az egészségüket, mert az egészség előbbrevaló még a műveltség-nél is.

A közönség az előcsarnokban a jegyeket adta vissza a pénztárnál, mikor sietve jön egy ur. Látja a jelenetet. Mi az? Nem lesz előadás?

— Kevesen vagyunk, szólalt meg az egyik.

— Én is itt vagyok! Velem is többen leszünk. Gyerünk vissza! Kérjük meg a művészt urat, hogy tartsa meg az előadását!

Ide rajzolhatnám még végül Zombor város művészeti kapacitásának erőteljes kulturális állapotát azon párbeszédéből, amely közöttük a művészetekről általában lefolyt, de félek, hogy tollam erősebb feladatra vállalkoznék, mint a mennyire képesnek kellene lennie ez esetben. S csak azért nem fogok hozzá.

Tehát végzem és pedig azzal: Zombori tanulmányaim Zombor városára, Bács vármegye fővárosára, a szabadkai Szabadkára, a hódásági Hódáságra, a kulai Kulára nézve annyi kedves impresszió keretében szemlélve, az irodalomra, a művészetre, de különösen Madáchra oly kedvező, hogy legkevésbé sem szabad azon csodálkozni a szerénység barátjainak, hogy én erről ilyen hangosan és nyilvánosan gondolkozni merek, mert elismerésül és buzdításul szükségesnek tartottam.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A „Bezdáni szigetét ármentesítő és belvizlecsapoló társulat” töltésvonala mellett — a csikósfok és keresztbok között — mintegy 600—800 köbméter, legnagyobb részt hasáb és gömb puha tűzifát fog a helyszínén **vasárnap f. évi március 1-én délután 2 órakor** nyilvános árverés mellett eladatni.

Az eladás kisebb csoportokban kerül árverés alá. Ettől a társulat el is tekinthet, ha zárt ajánlat mellett, vagy az egész fakészletre nyilvánosan megejtendő árverezés kedvezőnek bizonyul.

Bővebbet a feltételekről a társulat irodájában szerezhetni.

Bezdán, 1908. február 23.

A társulat.

Nem kell már

sem mire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81—08. Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlet-helyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden helyiség, ingatlan naponta nyilvántartva.

Eladó gőzmalom.

Egy **gőzmalom**, mely évenként 24000 korona tiszta jövedelmet hoz, családi okokból **azonnal eladó**. Készpénz kell hozzá 50000 korona. A malom 12 km. távolságra van a vasuti állomástól, forgalmas műuton. Bővebb felvilágosítást nyújt

V. Wirth

10—3

Bjelovár (Horvátország).

Építetők b. figyelmébe!

Ábrámovits és Antalfi okl. kőmives mester és ép. vállalkozók elvállalnak Bácsalmáson és vidékén mindennemű szakba vágó **építkezéseket, terv és költségvetés készítéseket** felelősséggel a legmérsékeltőbb áron.

Ábrámovits és Antalfi

3—1

ép. vállalkozók Bácsalmás.

587/1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A kulai járáshoz tartozó Bácskeresztur községben üresedésbe jött 720 korona évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1908. évi március hó 15-éig** terjesszék be.

A szláv nyelv tudása megkívántatik. Kula, 1908. február 20.

SZTRILICH,

2—1

főszolgabíró.

Üzlet eladás.

Bezdan községben, egy jó forgalmu helyen levő

szatócüzletemet és szikvizgyáramat

szabadkézből eladom. 3—3

Bővebbet a tulajdonos:

özv. Rakovetz Jánosné.**Lakást**

üzlethelyiséget akar kiadni vagy kivenni, akkor csak „Huszár”-hoz kell menni Budapest, Mérleg-utca 2. Teljes garancia, elsőrangú ajánlatok. Telefon 81—08. Minden bérhelyiség és ingatlan naponta nyilvántartva.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Feladási hirdetmény.

A Ferenc csatorna Részvénytársaság üzletigazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy **folyó évi március hó 3-án** a Dávod községgel szemben levő pécsi püspöki telepen, valamint a heregszántói csatornai part-örház mellett levő mintegy 1120 drb 2—6 méter hosszúságú, 8—30 cm. középvastagságú, teljesen egészséges, részben szerszám-fának alkalmas, ágaktól mentesített, november hó folyamán levágott akácfatörzs, valamint 14 1/2-öl kevert fűzhasáb és botfa lesz nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek eladva.

Az árverésen a dávodi telepen d. e. 10, a heregszántói örháznál pedig d. u. 2 óraker lesz megtartva.

Kissztapár, 1908. február hó 22-én.

Üzletigazgatóság.**Lakást,**

bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszár”-hoz kell menni. Telefon 81—08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Kiadó

május 1-vel 2 szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakás. Cim a kiadóhivatalban.

854/1908.

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki járáshoz tartozó Kiszács községben üresedésben levő és 800 korona évi fizetéssel egybekötött segéd-jegyzői állásra **1908. évi március 10-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1908. február hó 21-én.

NIKOLITS,

2—1

főszolgabíró.

Bittermann Nándor és Fia

kő- és könyvnyomdája

ZOMBORBAN,

a vármegye palotájában.

Megrendelések a legrövidebb idő alatt szállítanak. o

*

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

*

Könyvkötői munkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítanak.

*

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.

*

60—23

Telefonszám: 18.

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást, Budapest, Mérleg-utca 2. Telefon 81—08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva.

742/1908.

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki járáshoz tartozó Okér községben elhalálozás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhivom az állást elnyerni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1908. március hó 10-éig** nyujtsák be.

Az állás javadalmazása:

1. Készpénzben 1167 kor. 80 fill.
2. 6 öl kemény tűzifa.
3. Természetbeni lakás és 1439

□ ölnyi udvar és kert haszonélvezete.

4. 43 hold 449 □ ölnyi egy tagban levő szántó föld haszonélvezete, mely ingatlan adóját a község fizeti.

5. A magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Ujvidék, 1908. február hó 20-án.

NIKOLITS,

42—2—1

főszolgabíró.

Eladó.

Egy teljesen jókarban levő **stájer-kocsi**, ugyszintén egy (Schlieszer üzletében négy hónappal ezelőtt vásárolt) **uj nagy íróasztal feltűnő olcsó árban eladó.** — Bővebb értesítést ad a tulajdonos Dreher Antal sörraktár üzletvezetője.

3—1